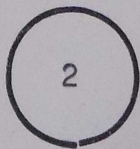

BULLETIN

SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI
pri
SLOVENSKEJ AKADÉMII VIED

BRATISLAVA

Pre vnútornú potrebu

B U L L E T I N

Slovenskej psychologickkej spoločnosti SAV, Bratislava

č. 2.

O b s a h

	str.
Rezolúcia a zpráva z II. pracovnej konferencie čs. psychologov	2
I. čs. psychiatrický kongres	4
Činnosť výboru Slovenskej psychologickkej spo- ločnosti a oblastných skupín	7
Z psychologických pracovísk	11
Styky so zahraničím	14
Literatúra-bibliografia	16
Súpis dizertačných a diplomových prác	18
Knižné prírastky zahraničnej literatúry	23

Klemensova 27.

V decembri 1959.

Prípravila

redakčná rada: dr. M. Jurčo, dr. O. Blaškovič, A. Uherík,
J. Čulen

Resoluce

II. pracovní konference československých psychologů

Ve dnech 28. až 31. října 1959 se sešli českoslovenští psychologové na pracovní konferenci, kde si v duchu XI. sjezdu KSČ a na základě směrnic ÚV KSČ a vlády ČSR pro vypracování třetího pětiletého plánu vytkli úkol vykonat první kroky k přípravě sjezdu československých psychologů. Tento sjezd plánovaný na rok 1960 má určit pracovní plány československých psychologů ve třetí pětiletce, t.j. řešit:

1. co psychologové podniknou, aby dosáhli kvalitativně vyšší úrovně své vědecké práce a **skvalitnění vědecko-výzkumné základy svého oboru;**
2. jak zlepší na svém úseku výchovu vědeckých, výzkumných i odborných pracovníků;
3. čím přispějí ve třetí pětiletce ke zvýšení efektivnosti práce v těch úsecích společenské praxe, kde jsou zapojeni, zejména v pedagogice, ve zdravotnictví a ve výrobě.

Konference sa zabývala především rozborom současného stavu výzkumné a odborné práce na úseku psychologie. Zjistilo se, že výzkumná činnost vykazuje ve srovnání s předválečnou dobou pozoruhodný rozvoj. Bylo také konstatováno, že tato činnost je v podstatě správně marxisticky orientovaná a že v **převažně většine** usiluje o řešení společensky důležitých otázek. Zároveň však tento rozbor také ukázal, že úspěšné řešení teoretických otázek i praktických úkolů vyžaduje ještě intenzivnější práci na filosofických a ideologických základech psychologie a hlubší osvojení dialekticko-materialistické metody.

Tematika, o níž bylo na konferenci referováno, se vyznačovala značnou roztržitostí. Vědecko-výzkumná práce psychologů není dostatečně koordinována - až na obor pedagogické psychologie chybí plán hlavních úkolů - ve volbě témat a v jejich zpracování stále ještě převládá individualismus. V důsledku toho jsou některé významné problémy opomíjeny nebo nedostatečně řešeny, což vede k určitému prakticismu v odborné práci a brzdí na některých úsecích pomoc praxi vůbec. Dalším důsledkem je

vleký nedostatek předstihu psychologické teorie před požadavky praxe.

Při zapojení psychologů do budovatelských úkolů v příští etapě vývoje naší společnosti, spějící ke komunismu, je třeba usilovat o to, aby jejich účast na těchto úkolech byla ve shodě se skutečnými potřebami společenské praxe. Proto musí být úkoly psychologů plánovány v dohodě s pracovníky praxe, zejména pedagogy, lékaři, ekonomy a techniky. K tomu účelu budou v příštích měsících postupně svolány zvláštní pracovní porady za účasti odborníků uvedených oborů jakožto další článek přípravy I. sjezdu československých psychologů.

Z jednání konference dále vyplynulo, že i v odborném školení psychologů je nutné pevnější sepětí studia s praxí. V souvislosti s tím byl znovu zdrazněn význam praktických i životních zkušeností pro úspěšnou odbornou práci v psychologii.

Ústřednímu výboru Psychologické společnosti a Komisi pro psychologii při VI. sekci ČSAV se na základě rozboru současného stavu práce československých psychologů ukládá:

- 1/ aby se při odstraňování nedostatků v odborné práci a v úsilí o další rozvoj výzkumné i praktické činnosti na úseku psychologie soustavněji než dosud opíral o pomoc KSČ ve všech jejích organizačních složkách,
- 2/ aby s podporou ČSAV zajistil vypracování plánu nejdůležitějších vědecko-výzkumných úkolů a jejich účelné rozdělení na jednotlivá vědecko-výzkumná pracoviště a zajistil také sledování jejich plnění,
- 3/ aby zintenzivnil vědecko-výzkumnou a ideovou práci zejména rozvíjením kolektivních a překonáváním individualistických forem práce, jakož i soustavným rozšiřováním a prohlubováním spolupráce s pracovníky příbuzných vědeckých oborů i s pracovníky z praxe,
- 4/ aby připravil po ideové i organizační stránce shora zmíněné pracovní porady a vykonal všechny další ideové, odborné i organizační přípravy ke svolání prvního sjezdu československých psychologů.

II. pracovná konferencia československých psychológov

sa konala v dňoch 28.-31. októbra 1959 v Prahe.

V plenárnom zasadnutí odznali referáty zásadnejšieho a všeobecnejšieho charakteru.

Úvodný prejav o stave práce a o hlavných predpokladoch úspešného plnenia úloh v psychológii v období dovršovania socialistickej výstavby mal prof. dr. Ján Doležal. Člen-korešpondent ČSAV prof. V. Chmelař hovoril na tému "Úloha psychológie v prestavbe socialistickej školy".

Prof. dr. Vl. Tardý predniesol pojednanie o neopozitívizme v psychológii a prof. dr. J. Linhart o súčasných problémoch teórie učenia. Ďalej odznali referáty dr. J. Košču a dr. M. Bažányho o metodologických otázkach súčasnej psychológie.

D. Tollingerová predniesla obširnu zprávu o výsledkoch I. sjazdu Spoločnosti psychológov v Sovietskom sväze, ktorý sa konal od 29. VI. do 4. VII. 1959 v Moskve.

Po dva dni zasadali účastníci konferencie v sekciách, a to v sekcii pre teoreticko-metodické otázky psychológie, v sekcii pre použitie psychológie v oblasti výchovy, v sekcii pre použitie psychológie v oblasti ekonómie a v sekcii pre použitie psychológie v oblasti zdravotníctva. V sekciách odznelo dohromady okolo 90 referátov.

Referáty v sekciách boli prevažne výsledkom spracovania rôznych výskumných úloh. Zachytili veľmi rôznorodú problematiku a odrazili v zásade stav československej psychológie z hľadiska jej tematiky.

I. československý psychiatrický kongres s medzinárodnou účasťou

Kongres usporiadala Československá psychiatrická spoločnosť, sekcia československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňe za spoluúčasti Československej psychologickéj spoločnosti v čase od 7. IX. do 11. IX. 1959 v kúpeľoch Jeseník-lázně /Gräfenberg/. Na kongrese sa zúčastnilo asi 400 delegátov, z toho 130 zahraničných. Z celkového počtu bolo cca 100 psychológov.

Program kongresu bol takýto:

7. IX. 1959 - Teória neuróz a detské neurózy
8. IX. 1959 - Psychopatológia a patofyziológia neuróz
9. IX. 1959 - Psychoterapia a prevencia neuróz
10. IX. 1959 - Toxické psychické poruchy
11. IX. 1959 - Alkoholizmus

V priebehu piatich kongresových dní bolo prednesených asi 100 prednášok a referátov. Najväčší ohlas vyvolali prednáška V. N. Miasičeva /Leningrad/, Povaha neuróz a úlohy v boji proti nim, Masserman /Chicago/, Biodynamická psychiatria, Vondráček /Praha/, Význam hodnotenia a hodnôt v psychológii, psychopatológii a terapii neuróz, Hoff /Viedeň/, Ciele a úlohy duševnej hygieny, Moreno /New York/, Od sociometrie ku skupinovej psychoterapii a od skupinovej psychoterapie k psychodráme.

Na kongrese bolo prednesených veľa referátov, v ktorých autori zastávali protichodné stanoviská. V niektorých momentoch sa účastníkom zdalo, že sa nenájde spoločné stanovisko k základnému problému neuróz, ako ani k základnému problému psychoterapie neuróz.

Boli vyslovené niektoré vlastné definície neurózy. Napríklad Masserman predkladá opisnú definíciu takto: "Neuróza predstavuje sériu sociálnych maladaptácií, ktoré znemožňujú sociálne uplatnenie a osobné šťastie". Wolf definuje neurózu ako chronickú poruchu dynamiky nervových procesov. Interpretovaním typu tejto poruchy interpretujeme neurózu.

Pomerne najjasnejší názor o základnom probléme neuroz si mohol poslucháč vytvoriť najmä zásluhou príspevku Vondráčka a Miasičeva. Vondráček vyložil hodnotenie, hodnoty a ich zmeny ako možné príčiny vzniku neurózy alebo konfliktu alebo ako ich modifikujúce činitele či priame prejavy. Psychoterapia je podľa neho z veľkej časti indukovaná zmena hodnotenia. Tento názor zastávali vo svojom príspevku i Konečný /Brno/ a Szewczyk /Berlín/.

Proti otázke, či začiatkom ochorenia na neurózu je konflikt alebo oslabenie nervovej bunky, vystúpil Miasičev s tým, že tieto dve stránky nemožno oddeľovať, že je potrebné chápať organizmus v jeho jednote s prostredím a v ich vzájomnom vzťahu.

Začiatok ochorenia môže nastať tak oslabením bunky ako aj vznikom konfliktu a ich vzájomný vzťah sa mení iba relatívne. Podľa jeho názoru terapia neurózy spočíva v odstránení konfliktu a v liečení bunky, pričom vo väčšine prípadov je dôležitejšie odstránenie konfliktu.

Treba spomenúť aj prednášku prof. Hoffa, tvrdenie ktorého má veľký praktický dosah. Profesor Hoff hovorí, že vzťah matky k dieťaťu a naopak je životne dôležitý pre dieťa do dvoch rokov. Ak je tento vzťah nedostatkom denného styku s matkou narušený a ak matka nie je nahradená inou, dieťaťu blízkou osobou, dieťa stráca odolnosť proti ochoreniam do takej miery, že chýbanie materského vzťahu môžeme považovať vo veľkom percente aj za príčinu smrti dieťaťa.

Kongres množstvom prednesených prednášok a referátov ukázal, aká veľká pozornosť sa venuje výskumu neuróz na celom svete a ako rôzne prístupy k liečeniu problému neuróz pomáhajú dostať sa k podstate tohto skúmaného javu.

Organizácia kongresu bola bezchybná. Aj zahraniční delegáti aj my sme sa cítili veľmi dobre v duchu úprimnej spolupráce, čo sa prejavovalo počas celého kongresu.

J. Čulen

Činnosť výboru Slovenskej psychologicko-kejšpoločnosti

Výbor na základe uznesenia jarného valného zhromaždenia Spoločnosti poveril dr. Miroslava Bažányho, vedúceho Psychologického laboratória SAV funkciou úradujúceho predsedu. Menovaný sa ujal tejto funkcie.

Na svojom predposlednom zasadnutí sa výbor zaoberal spôsobom spolupráce Slovenskej psychologicko-kejšpoločnosti so Spoločnosťou pre šírenie vedeckých a politických poznatkov. Prediaktovaním situácie bolo dr. Jurčovi, predsedovi byra sekcie pedagogika-psychológia Spoločnosti pre šírenie vedeckých poznatkov navrhnuté aby obe spoločnosti usporiadali v budúcom roku štyri verejné prednášky s psychologickou problematikou.

Spoločná schôdzka Slovenskej psychologicko-kejšpoločnosti v IV. kvartali sa bude konať v druhej polovici decembra. Dopoldňajšie program zaistí sekcia pre teoretické a metodické otázky, popoludňajší sekcia ekonomickej psychológie. Asi o 4. hod. v ten istý deň sa bude konať jesenné valné zhromaždenie Spoločnosti, na ktorom sa medzi iným vykonajú doplnňovacie voľby výborov sekcií.

Na návrh s. Bažányho sa majú utveriť problémové komisie, v rámci ktorých by pracovali na určitých problémoch tak pracovníci výskumných pracovísk, ako aj psychológovia z praxe. S touto otázkou sa bude výbor ešte ďalej zaoberať a ďalšiu organizáciu tejto akcie bude mať na starosti sekcia pre teoretické a metodické otázky.

Vzhľadom na oneskorenie príprav plánované školenie o diagnostických metódach v psychológii, ktoré malo byť vo februári tohto roku, sa odkladá na neskorší termín. Pre usporiadanie školenia navrhol výbor túto komisiu: predseda dr. Dobretka, členovia dr. Marko, Kondáš.

Výbor uležil tajemníkovi vyzvať členov Spoločnosti, aby vyplatili členské príspevky za r. 1958-1959.

ZPRÁVY O ČINNOSTI OBLASTNÝCH SKUPÍN SLOVENSKEJ
PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

Východoslovenská oblastná skupina - Košice

Psychológovia organizovaní v Psychologickej spoločnosti pri SAV a pracujúci v košickom a prešovskom kraji a vo Vysokých Tatrách schádzajú sa v rámci Východoslovenskej oblastnej skupiny pravidelne raz mesačne na plenárnych pracovných zasadnutiach podľa vopred určeného pracovného plánu. Referujú sa vlastné práce, referáty z literatúry a veľká pozornosť sa venuje aktuálnym otázkam z odboru psychológie.

Oblastná skupina plní svoje poslanie aj v prednáškovej činnosti v rámci Spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov. Zahájil sa cyklus prednášok o sexuálnej výchove. Ďalšie psychologické prednášky pre širokú verejnosť budú zaradené v cykle iných prednášok.

Z iniciatívy Oblastnej skupiny došlo k založeniu Psychologickej výchovnej kliniky v Košiciach, v ktorej pracuje t.č. jeden pracovník. Výchovná klinika započne svoju činnosť v roku 1960, pričom sa rozšíri o ďalších psychológov.

Dr. A. Stančák

Stredoslovenská oblastná skupina - Žilina

Zpráva o schôdzke konanej dňa 17. sept. 1959.

Prítomní: dr. Adamica, dr. Dolovacká, prom. psych. Čieteková, dr. Gromský, dr. Hasičík, prof. Hejný, dr. Košč, dr. Rečková, prof. Šipoš, prof. Štetková.

Program:

1. Zákonitosť psychických pochodov - prof. Hejný V.
2. Prehľad najdôležitejších definícií štruktúry osobnosti - dr. Košč
3. Zpráva zo sjazdu čs. psychiatrov v Jeseníku - dr. Adamica
4. Organizačné otázky - voľné návrhy.

Prednáška prof. V. Hejného o zákonitosti psychických pochodov, najmä so zameraním na žiaka, sa zaoberala problémom prístupu k osobnosti žiaka.

Vzhľadom na častý výskyt pojmu štruktúry predniesol v ďalšom bode programu dr. Košč rad definícií klasických autorov o pojme štruktúry osobnosti. Po referáte rozvinula sa živá diskusia. Ukázalo sa, že najmä medzi lekármi a psychológmi líši sa chápanie osobnosti. Osobnosť neurotika je pre psychiatra nenarušená, kým pre psychológa je podstatne zmenená. Ukázala sa potreba vzájomného zblíženia stanovísk. V mnohom sa robia rozdiely len zo sémantických príčin: používané pojmy sú rôzne chápané. V tomto smere očakávame pomoc od sympózia na tému: Osobnosť, ktoré chce naša odbočka previesť koncom tohto roku.

V ďalšom bode programu referoval dr. Adamica o konferencii čs. psychiatrov s medzinárodnou účasťou v Jeseníku.

Posledným bodom programu boli niektoré pripomienky k organizačnej činnosti. Dr. Košč navrhol, aby členovia odbočky previedli súpis vlastnej psychologickéj literatúry, z ktorej sa urobí spoločný zoznam pre potrebu členov. Ďalej sa spomenulo, že adresou Odbočky SPS bude adresa pracoviska tajomníka odbočky, I. Šipoša: Slovenská psychologická spoločnosť - stredoslovenská odbočka, Burianova medz 6, Žilina - do rúk I. Šipoša.

Vzhľadom na odchod prom. psych. Čietekovej z nášho kraja pripraví si úvodný referát na sympóziu o osobnosti dr. Gromský.

I. Šipoš.

Zpráva o schôdzke konanej dňa 5. novembra 1959.

Prítomní: dr. Čierny, dr. Faltin, riad. Frgal, dr. Hasilík, prof. Hejný, dr. Košč, dr. Rečková a prof. Šipoš.

Prvým bodom programu bola prednáška prof. Ivana Šipoša na tému: Výskumné metódy v psychológii. Autor vychádzajúc z objasnenia niektorých základných teoretických problémov rozvinul v prednáške, metodicky veľmi dobre stavanej, problematiku psychologického výskumu od problematiky postavenia určitej hypotézy, cez zhromažďovanie materiálu po problematiku jeho spracovania a zovšeobecnenia získaných poznatkov. Nakoniec uviedol autor literatúru na referovanú tému, ktorú by sám mohol dať k dispozícii prípadným záujemcom. - V diskusii sa poukázalo okrem iného na zvlášť naliehavú potrebu podobného referátu o psychologických diagnostických metódach. Dr. Košč si takúto prednášku pripraví na niektorú z budúcich pracovných schôdzok.

V druhom bode referoval dr.Košč o priebehu II.celoštátnej pracovnej konferencii psychológov, ktorá sa konala v dňoch 28.-31. októbra 1959 v Prahe. Dr.Faltin a dr.Račková referát doplnili poznámkami prednášok, na ktorých sa oni zúčastnili. Referátový výber bol daný členom k dispozícii.

V organizačných zprávkach ako v treťom bode programu referoval dr.Košč o priebehu valného zhromaždenia ČSPS, ktoré sa konalo v posledný jazdový deň v Prahe, o pláne práce nového výboru ČSPS, o možnosti uplatnenia sa psychológov pri vojsku a o iných pracovných možnostiach, najmä v rámci kompetencie našej oblastnej skupiny a uznieslo sa, aby plánované sympóziu o osobnosti bolo presunuté na január alebo február 1960.

Ďalšia pracovná schôdzka bola určená na začiatok decembra t.r. Na programe budú referáty o prečítaných knihách. Dr.Faltin bude referovať o knihe L'enfant guéri par la jou a prof.Hejný o knihe Psychologické základy učebných plánov. Okrem toho sa prevedie diskusia o plánovanom sympóziu a osobnosti.

Dr. J. Košč

Západoslovenská oblastná skupina - Bratislava

Západoslovenská oblastná skupina Slovenskej psychologickéj spoločnosti usporiadala dňa 16.októbra 1959 pracovnú schôdzku za účasti 23 členov Spoločnosti. Program schôdzky bol nasledovný:

1. Referát Alojza Pajdlhausera na tému O problémoch ľavorukosti.
2. Informatívny referát dr.M.Bažányho: O všesväzovom sjazde sovietskych psychológov v Moskve.

K predneseným referátom bola obsiahla diskusia

Výbor Západoslovenskej skupiny SPS aj touto cestou prosí svojich členov, aby prihlásili svoje práce, ktoré by mohli predniesť na schôdzkach skupiny.

Najbližšie pracovné zasadnutie bude 20.novembra 1959.

L. Ďurič

Z PSYCHOLOGICKÝCH PRACOVÍSK

Psychologické pracoviská na Fil. fakulte UK v Bratislave

Súčasné psychologické pracoviská na FF UK sa vytvorili zlúčením dvoch pracovísk, a to pracoviska na FF UK a Vysokej školy pedagogickej.

Na FF UK jestvujú teraz dve psychologické pracoviská:

1. Katedra psychológie
2. Psychologický ústav

Na katedre pracujú títo pracovníci: doc. dr. Tomáš Pardel, ved. katedry, dr. František Rudaš, dr. Eva Rybárová, prom. psych. Mária Bandžejová, prom. ped. Ladislav Požár a technický pracovník Miroslav Januš.

Katedra plánuje v krátkej budúcnosti vytvoriť subkatedru, ktorá by sa predovšetkým venovala psychologickej príprave učiteľov na Filozofickej a Prírodovedeckej fakulte UK.

Na Psychologickom ústave pracujú: dr. Jozef Koščo, ved. prac., dr. Líbuša Maršálová, ved. asistent, prom. ped. Ladislav Ďurič, ved. asistent, a techn. asistent Kurt Hahn. Vedúcim Psychologického ústavu je doc. dr. Tomáš Pardel.

Obe tieto pracoviská dostali pre svoju prevádzku 10 miestností, z ktorých tri sa zadaptujú na laboratóriá.

Pracovná náplň ústavu a katedry: Katedra i ústav sa uzniesli, že náplňou prác pracovníkov ústavu, katedry a diplomových prác poslucháčov bude riešenie otázok učenia ako teoreticky tak aj v aplikácii v pedagogickej a ekonomickej psychológii. Témy prác jednotlivých pracovníkov sú v súlade so štátnym plánom.

Psychologický ústav a Katedra psychológie pri FF UK sa nachádza v budove býv. Vysokej školy pedagogickej a preto žiadame všetku poštu zasielať na túto adresu: Bratislava, Kalinčiakova ul. č. 4.

Ladislav Ďurič

Založenie Psychologickej výchovnej kliniky v Košiciach

Z podnetu Východoslovenskej oblastnej skupiny SPS bola rozhodnutím Rady KNV 1. októbra 1959 založená Psychologická výchovná klinika v Košiciach.

Jej hlavnou úlohou bude prispievať využívaním najnovších vedeckých metód k čo najúspešnejšiemu vývoju, osobnému a sociálnemu prispôsobeniu sa detí a mládeže svojmu prostrediu v zmysle noriem a požiadaviek socialistickej spoločnosti. Konkrétne pôjde o podporu rodičov, vychovávateľov, škôl a iných výchovných zariadení pri výchove a vyučovaní tých detí a mladistvých, u ktorých sa vyskytli väčšie ťažkosti vplyvom nepriaznivých sociálnopsychologických podmienok počas vývoja /systematické poruchy v správaní, poruchy v osobnom a sociálnom prispôsobovaní sa detí a mladistvých, delikvencia detí a mladistvých, niektoré poruchy duševného vývoja, ťažké zaostávanie v učení, otázky voľby povolania a pod./.

Tieto úlohy bude klinika plniť v spolupráci so zainteresovanými výchovnými, liečebnovýchovnými inštitúciami svojou činnosťou vedeckovýskumnou, činnosťou ambulantno-poradenskou a činnosťou liečebnevýchovnou.

Dr. J. Hvozdík

Psychológia v službách ČSD

Snaha o uplatnenie psychologických poznatkov v doprave nie je u nás novou vecou. Už dlhší čas sa touto úlohou zaoberá Výskumný ústav dopravný v Prahe /Dlažďená 5/. Kolektív pracovníkov-psychológov tohto pracoviska vytvoril a ďalej vytvára predpoklady pre aplikáciu psychológie na tomto významnom úseku nášho hospodárstva.

Príslušní náčelníci dopravy pri prijímaní zamestnancov na niektoré profesie /napr. rušňovodičov a výpravcov/, po obsadení funkcie psychológov pri správach dráh v Bratislave a v Košiciach, dnes už v celej ČSR okrem kádrového, zdravotného a odborného hodnotenia pri prijímacom rozhodovaní opierajú sa aj o psychologické posúdenie uchádzača. Bežné psychologické posúdenie uchádzačov s ohľadom na uvedené profesie prevádzajú psychológovia príslušných dráh, zložitejšie a sporné prípady vyšetruje a posudzuje VÚD v Prahe.

Je len samozrejme, že týmto služba psychológov v doprave našim železniciam nie je vyčerpaná - naopak: tvorí len nepatrnú časť toho, čo doprava od psychológie žiada a čo psychológovia v doprave postupne riešia.

Pri správe dráh v Bratislave pracuje psychológ Ján Ondrejka, v Košiciach psychológ Alojz Krákorník.

Ján Ondrejka

Obhajoba kandidátskej dizertačnej práce

Dňa 19. októbra 1959 konala sa obhajoba kandidátskej dizertačnej práce dr. Damiana Kováča, pracovníka Psychologického laboratória SAV na tému: "Výskum koordinovaných reakcií prstov na slovné podnety". Obhajoba sa konala za účasti členov vedeckej rady Psychologického laboratória SAV, ktorými boli: akademik L. Szántó, univ. prof. dr. A. Jurovský, člen-korešpondent SAV Juraj Antal, dr. M. Bažány, dr. J. Koščo, dr. L. Ličko. Oponentmi boli: člen-korešpondent ČSAV Vilém Chmelař a doc. dr. Tomáš Pardel. Na základe výsledku obhajoby a tajného hlasovania bola dr. Damianovi Kováčovi právoplatne udelená hodnosť kandidáta pedagogických vied.

STYKY SO ZAHRANIČÍM

Účasť našich psychológov na I. sjazde Spoločnosti psychológov v Sovietskom sväze, ktorý sa konal od 29. VI. do 4. VII. 1959 v Moskve.

Na sjazde sa z Československa zúčastnili dr. M. Bežány a D. Tollingerová.

Pozn.: Zpráva o sjazde je publikovaná v časopise Voprosy psychologii, 1959, 5.

Zahraničné cesty

V dňoch 12. X. - 26. X. 1959 vykonal študijnú cestu do Rumunskej ľudovej republiky dr. Jozef Daniel, pracovník Psychologického laboratória SAV. V rámci tejto cesty navštívil Psychologický ústav AVRILR, Katedru psychológie univerzity v Bukurešti, Ústav bezpečnosti práce, Ústav hygieny a ochrany práce, Ústav pre zamestnanosť osôb so zníženou pracovnou schopnosťou, Ústredné psychologické laboratórium rumunských železníc a Katedru psychológie univerzity v Kluži. Počas cesty sa zameriaval na otázky psychológie práce a na metodické otázky psychológie.

Zahraniční hostia

Návšteva univ. prof. dr. B. Hornowského

V rámci mesačného študijného pobytu v ČSR navštívil Slovensko v dňoch 22. až 28. VI. 1959 hosť Ministerstva školstva a kultúry ČSR univ. prof. dr. Boleslaw Hornowski, prof. psychológie na Katedre psychológie Univerzity Adama Mickiewicza v Poznani /ul. Fredery 10-III/, zaoberajúci sa v súčasnosti najmä otázkami formovania svetonázoru u mládeže.

Na Slovensku bol hosťom pracovísk: Psychologické laboratórium SAV, Psychologický ústav a Katedra pedagogiky a psychológie FFUK, Detské oddelenie Psychiatrickej kliniky KÚNZ, Výskumný ústav pedagogický, Psychologická výchovná klinika ÚNV a Detská klinika v Bratislave; Psychiatrická liečebňa vo Veľkých Levároch a Astmatický ústav na Strbskom Plese.

Pre psychológov bratislavskej skupiny Československej psychologickej spoločnosti predniesol prednášku o súčasnom stave psychologickej práce v Poznani a v Poľsku. Večer mal posedenie so zástupcami bratislavských psychologických pracovísk.

Navštíveným pracoviskám daroval niekoľko novších knižných psychologických prác vydaných v Poľsku. Naše pracoviská mu darovali takmer všetku novú slovenskú psychologickú literatúru a budú v tomto pokračovať v rámci výmennej knižnej služby. Na podnet zaslalo Państwowe wydawnictwo naukowe: Tytulový plán wydawczy i plan prac redakcyjnych PWN na rok 1959, ktorý obsahuje cca 20 psychologických prác a je k nahliadnutiu v Psychologickom ústave FF UK.

Prof. Hornowski nadviazal písomný styk s Psychologickým ústavom FF UK a očakáva sa, že sa tento rozrastie v bratskú spoluprácu Katedry psychológie FF UK a Katedry Psychologie U.A.M. v Poznani.

J. Ondrejka

V novembri 1959 navštívil Psychologické laboratórium SAV dipl.psych. Walter Meister, vedúci psychologického oddelenia Akadémie pre sociálnu a pracovnú hygienu v Berlíne.

Ďalej Psychologické laboratórium navštívila Tatjana Slama-Casacu, pracovníčka Psychologického ústavu AV RĽR v Bukurešti. V rámci Psychologiskej spoločnosti prednášala na tému : Dialog medzi deťmi útleho veku.

Psychologickú výchovnú kliniku navštívili títo zahraniční hostia: Ingus Norindek z Ministerstva školstva, Švédsko, dr.Schnel János, Maďarsko, dr.Székely, Budapešť, dr.G.Rosenfeld, Berlín, dr.Schewczyk, Berlín.

LITERATÚRA - BIBLIOGRAFIA

Vo Vydavateľstve Slovenskej akadémie vied vyšla publikácia "Využitie psychológie v socialistickej spoločenskej praxi". Publikácia obsahuje materiály z 1. celoštátnej konferencie československých psychológov, ktorá sa konala v Smoleniciach v dňoch 8.-10. novembra 1957. Publikácia dáva obraz o problematike a stave vedecko-výskumnej práce v Československu v oblasti psychológie práce, pedagogickej psychológie a klinickej psychológie. Okrem toho obsahuje referáty zahraničných účastníkov konferencie z Bulharska, Maďarska, Rumunska.

Robert S. Woodworth - Harold Schosberg: Experimentálne psychológia. Dielo vyšlo vo vydavateľstve SAV. Preložili pracovníci Psychologického laboratória SAV pod vedením vedúceho laboratória dr. M. Bažányho. /Strán 102/, cena viaz. 106.- Kčs./

Sborník o duševnej hygiene

Svetová zdravotná organizácia vyhlásila rok 1960 za rok duševného zdravia. V tejto súvislosti sa už rozvinula na stránkach niektorých našich odborných časopisov /napr. Čs. psychiatrie 1959, 3, Activitas nervosa superior 1959, 1-3/ výmena názorov odborníkov o náplni duševnej hygieny z hľadiska materialistického ponímania, ako aj o organizačných formách výskumnej a praktickej práce. Je tu celý rad otázok dotýkajúcich sa pôsobenia rôznych výchovných vplyvov, prevencie neuropsychickej únavy, organizácie pedagogického procesu a celého usporiadania života žiaka, systému vzťahov s ľuďmi v pracovnom procese a mnoho iných. Na riešení týchto problémov sa musia zúčastniť lekárski odborníci, psychológovia, pedagógovia, defektológovia.

Príspevkom k popularizácii zásad duševnej hygieny bude aj sborník o hygiene duševného života, ktorý má vyjsť tlačou začiatkom budúceho roku. Za spolupráce prispievateľov zo Slovenska ho rediguje Katedra psychológie Karlovej univerzity, tajomníkom redakcie je dr. E. Gríšková. Bol upravený na základe pripomienok z hlavných psychologických pracovísk a niektorých vybraných odborníkov z iných odborov. V 30 kapitolách roztriedených do 6 častí rozoberajú sa hlavné otázky hygieny vyššej nervovej činnosti

a jej súčasť mentálna hygiena. V úvodnej časti sa vysvetľuje pojem, význam, vývoj, ideová stránka, sociálno-ekonomické podmienky a neurofyziológické základy duševnej hygieny. Ďalšie časti sú venované hygiene výchovy rodinnej a školskej a hygiene každodenného života. Potom sa rozoberajú otázky optimálnych foriem organizácie práce duševnej a fyzickej, interakcie človeka so sociálnym prostredím a prevencie úrazov. V poslednej časti sa čitateľ poučí o psychických poruchách a psychických aspektoch pri prevencii niektorých, najmä vnútorných ochorení.

J. Marko

Súpis dizertačných a diplomových prác z psychológie,
obhájených na Filozofickej fakulte v Bratislave do 31. 12. 1958

Poznámky k súpisu:

1. Prvá dizertačná práca na Filozofickej fakulte UK v Bratislave bola obhájená 12. 6. 1922; posledné v júni 1953. Prvá nebola z odboru psychológie.
2. Prvé diplomové práce boli podané v škol. roku 1952/1953.
3. Celkom bolo podaných na Filozofickej fakulte v Bratislave 523 dizertácií, z toho 43 z odboru psychológie a 650 diplomových prác, z toho 31 z odboru psychológie.
4. Predložený súpis neobsahuje práce z odborov: filozofia, sociológia a pedagogika, i keď ich autori sa v povolání preorientovali na psychológiu.

Vysvetlivky k súpisu:

1. Súpis je zostavený v chronologickom poradí obhajoby práce.
2. Obsahuje len práce obhájené.
3. Obsahuje: autora, názov práce /resp. i podnázov/, počet strán, číslo, pod ktorým možno prácu žiadať zapožičať v Ústrednej knižnici Filozofickej fakulty UK po schválení písomnej žiadosti Dekanstvom, dátum obhajoby práce.

A. Dizertačné práce

1. Karbanová, Antónia: Postulát kvantitatívneho určenia vedomia, vyplývajúci z kritiky Gestalt-Psychologie. 103s. D 48. 11. 3. 1931.
2. Weis-Nägel, Anton: Teórie záujmov a metódy ich zisťovania. 172s. D 77. 28. 11. 1932.
3. Čečetka, Juraj: Presnosť odhadu na základe počítok pohybových. /Experimentálne genetická štúdia o presnosti poltenia a nanášania vzdialenosti na základe počítok pohybov ručných, konaných pri vyradení možnosti pomoci a kontroly zrakovej./ 135s. Tab., Diagr. D 49. 3. 6. 1935.
4. Števek, František: O analógií z hľadiska celostnej psychológie. 82s. D 155. 22. 6. 1939.
5. Dieška, Jozef: Psychológia osobnosti a Freudova psychoanalýza. /Kritický rozbor Freudovej náuky z hľadiska psychológie osobnosti./ 79s. D 174. 20. 9. 1940.
6. Milan, Mikuláš: Senzorické prejavy na Popp. D 200. 3. 2. 1942.
7. Pardel, Tomáš: Príspevok k typologickému výskumu stredoškolskej mládeže. 105s. Diagr., Tab. D 226. 4. 3. 1943.

8. Dobrotka, Gejza: Psychický horizont človeka. Príspevok ku štruktúrálnej analýze psychologických predpokladov funkcie zážitku u človeka. 183s. 1943.
9. Koščo, Jozef: Mladík a povolanie. /Výskum postojov absolventov IV. tried bratislavských meštianskych škôl k ich budúcnemu povolaniu./ 117s. Tab. D 269. 23. 12. 1944.
10. Farancsy, Oto, Gejza: Zážitok a vnímanie hudby. D 270. 25. I. 1945.
11. Váross, Marien: Osobnosť a hodnotenie. Príspevok k problému hodnotenia z hľadiska súčasnej psychológie osobnosti. 170s. D 274. 28. 9. 1945.
12. Bažány, Miroslav: Dynamografická krivka. Psychofyziologická štúdia. 146s. Grafy. Tabuľky. D 286. 25. 6. 1946.
13. Hudíková, Paulína: Samovražednosť Bratislavy-mesta a okolia za päťročie 1939-1943 v rámci samovražednosti na Slovensku. 186s. Tab. D 288. 5. 10. 1946.
14. Krňan, Július: Vývin čitateľských záujmov u bratislavských gymnazistov. D 324. 8. 11. 1946.
15. Daniel, Jozef: Sebahodnotenie školskej mládeže. D 303. 29. 4. 1947.
16. Husár, Daniel: Psychoneurotická labilita a integrácia osobnosti. 143s. 25. 6. 1947.
17. Verner, Mikuláš: Psychológia politických väzňov. D 369. 20. 5. 1949.
18. Somogyová, Ružena: Intro-extraverzia u 10-19-ročnej školskej mládeže. 110s. Tab. D 374. 4. 6. 1949.
19. Svorad, Domin: Od Rorschachovho testu k symbolovému testu. 122s. Tab. Diagn. D 382. 7. 12. 1949.
20. Blaškovič, Oskár: Deti v pestúnskych rodinách. Rozbor ich mentálnej štruktúry faktorovou analýzou, 110s. Tab. D 388. 9. 1. 1950.
21. Jakubcová, Veronika: Postoj vzdelanej ženy k práci a povolaniu. 141s. Tab. Diagn. D 391. 10. 2. 1950.
22. Hvozdič, Ján: Tvarová dispozícia a jej vzťah k inteligencii. 199s. Tab. Grafy. D 392a. 11. 3. 1950.
23. Košč, Ladislav: Príspevok k problému personálnych ideálov mládeže. 253s. Tab. Grafy. D 396. 3. 4. 1950.
24. Jurčo, Martin: Záujmy žiakov vyšších ročníkov gymnázia o vedné odbory. 155s. Tab. Diagn. D 405. 30. 5. 1950.
25. Stančák, Andrej: Psyché tuberkulózneho človeka. 180s. Tab. D 401. 31. 5. 1950.

26. Jakubčíková Ľud.: Rušivé momenty v továrenskej práci ženy. D 407. 3. 6. 1950.
27. Iaco Cyprian: Disciplinárne priestupky stredoškôľákov. /Sociálno-psychologická štúdia./ 121 s. Tab. Grafy. D 409. 10. 7. 1950.
28. Rosina Jozef: Školský prospech ako prejav schopností. 183s. Tab. D 418. 4. 12. 1950.
29. Jamiška Ľudovít: Vývoj čitateľských záujmov bratislavskej a prievidskej školskej mládeže o periodickú tlač. 178s. Tab. D 430. 16. 5. 1951.
30. Bažányová Líbuša: Výchovné pôsobenie rodiny ako činiteľ prospechu žiaka. 199s. Tab. Grafy. D 427. 28. 5. 1951.
31. Vidra Emil: Psychologický náhľad na príčiny železničných nešťastí so zvláštnym zameraním na pozornosť. 92s. D 423. 26. 6. 1951.
32. Lúčko Ladislav: Utváranie rozhodnosti dieťaťa v rodine. 134s. D.435. 14. 9. 1951.
33. Štefanevič Jozef: Motivácia fluktuácie učňov. D 437. 29. 9. 1951.
34. Pikala Iva n: Psychológia priemyselného úrazu. 176s. D 431. 21. 11. 1951.
35. Uhrín Pavol: Výskum propagačných a náborových prostriedkov pri socializácii dediny 159s + 34s /Príloha/. D 441.
36. Valehrach Bohumil: Negotické poznámky k základom materialistickej psychologie. 142s. + 2 obr. príl. D 464. 17. 3. 1952.
37. Rudašová Jaroslava: Vznik a vývoj spoločenských vzťahov /so zvláštnym zreteľom na predškôľský vek/. 121s. D 475. 7. 4. 1952.
38. Kurie Jozef: Postoj študujúcej mládeže k maliarským výtvarným dielam a jeho psychologicko-pedagogická problematika. 155 s. + obr. príl. Grafy a Tabuľky. D 512. 9. 9. 1952.
39. Kvašňáková Helena: Mimoškôľská činnosť a záujmy gymnazistov v porovnaní s ich prospechom. Časť I. 123s. Tab. Grafy. Časť II. doplnok 73s. Tab. Grafy. D 485. 14. 10. 1952.
40. Marko Julius: Výskum strachu u mládeže školy II. stupňa so zreteľom na školský prospech. D 521. 23. 2. 1953.
41. Kováč Danián, Viktor: Príspevky k otázke detskej reči. D 533. 25. 2. 1953.
42. Mészárošová Olga: Problém mravne chybné mládeže so zreteľom na jej negatívny vzťah k práci. 139 s. D 544. 2. 3. 1953.

43. Rybárová, Eva: Vztah dieťaťa k zobrazenej skutočnosti. /So zameraním na predškolské obdobie dieťaťa./ 93s. Fotografie. D 546. 7. 3. 1953.
44. Hornáková, Kvetoslava: Príspevky I. P. Pavlova k riešeniu problematiky typov v psychológii. 133s. D 547. 14. 3. 1953.

B. Diplomové práce

1. Gronský, Andrej: Procesy vytvárania symbolov u starších školských detí. /Príspevok k psychológii symbolického myslenia./ 92s. Príl. D 678. 2. 9. 1952.
2. Hornáková, Kveta: Príspevky I. P. Pavlova k riešeniu problematiky typov v psychológii. 109s. D 683. 2. 9. 1952.
3. Kováč, Damian: Príspevky k otázke detskej reči. 112s. D 693. 2. 9. 1952.
4. Kuric, Jozef: Postoj študujúcej mládeže k maliarskym výtvarným dielam a jeho psychologicko-pedagogická problematika. D 694. 2. 9. 1952.
5. Magdolenová, Elena: Týždenný okruh činnosti bratislavských vysokoškolákov so zreteľom na využitie pracovného a mimopracovného času. 78s. Príl. Tab. D 701. 2. 9. 1952.
6. Mészárošová, Olga: Vplyv práce a prostredia vo výchove mravne chybnéj mládeže. 78s. D 703. 2. 9. 1952.
7. Rybárová, Eva: Dieťa a obrázková knižka /so zameraním na predškolské obdobie dieťaťa/. 68s. Fotografie. D 719. 2. 9. 1952.
8. Klindová-Vincúrová: Učenie I. P. Pavlova o dvoch signálnych sústavách vo svetle najnovších výskumov. 85s. D 826. 22. 6. 1953.
9. Vacková, Bohumila: Vztah k práci za socializmu a kapitalizmu. /Príspevok k psychológii práce./ 109s. D 823. 22. 6. 1953.
10. Habíňáková, Erika: Zažívanie farieb u psychiatrických pacientov - ich význam v komplexnom ovplyvňovaní prostredia. 81s. D 877. 27. 10. 1954.
11. Halmyová-Felberová: Prénikanie dieťaťa predškolského veku do poznávacej kategórie živých bytostí. 74s. D 878. 27. 10. 1954.
12. Harínková, Miláda: Nesprávne návyky u detí v jasliach. D 880. 27. 10. 1954.

13. Kondáš, Ondrej: Mládež a klamstvo. Príspevok k formovaniu morálnych názorov u dospelujúcej mládeže. 75s. D 901. 27. 10. 1954.
14. Krákorník, Alojz: Náboženské prežitky a ich prekonávanie. Psychologický príspevok. 82s. D 904. 17. 12. 1954.
15. Ondrejka, Ján: Formovanie osobnosti mládeže v učilištiach štátnych pracovných záloh. 83s. D 925. 17. 12. 1954.
16. Striženec, Michal: Vzťah ku školskej práci u žiakov škôl III. stupňa. 99s. D 942. 27. 10. 1954.
17. Uherík, Anton: Umelec a spoločnosť. /K psychológii sociálnych vzťahov u tvorivých umelcov./ 79s. D 951. 17. 12. 1954.
18. Vanková, Vilma: Činnosť detí v jasliach. 66s. D 984. 25. 1. 1954.
19. Bednárík, Štefan: Mentalita detí rozličných životných prostredí a škola. 49s. D 853. 28. 6. 1955.
20. Beniák, Ľudevít: Sugescia a sugestibilita. D 855. 27. 1. 1955.
21. Cinkovská, Sylvia: Znovuzpoznanie u duševne chorých, liečených elektrošokom a elektronarkozou. 70s. D 862. 24. 1. 1955.
22. Grác, Ján: K psychológii osobných vzťahov medzi majstrom a robotníkom vo výrobe. 90s. D 1006. 11. 5. 1956.
23. Malina, Anton: Výskum vysokoškolského vedeckého vzdelávania. 58s. D 1027. 11. 5. 1956.
24. Pavlovkin, Michal: Problém afektivity u ťažkovychovatel'ných detí. 76s. D 1039. 11. 5. 1956.
25. Spišiaková, Anna: Obraz denných činností u dieťaťa v útlom veku. 64s. D 1050. 11. 5. 1956.
26. Bandžejová, Mária: Kultúrne záujmy žiakov štátnych pracovných záloh. D 1072. 13. 5. 1957.
27. Galen, Jozef: Terapeutická hodnota športových hier u duševne chorých. 190s. Tab. Grafy. D 1080. 13. 5. 1957.

28. Kysel, Stefan: Pravidlá slušného správania v psychologickom osvetlení. 59s. D 1107. 13. 5. 1957.
29. Adamovič, Karol: Meranie reakčných časov u mládeže. D 1294. 21. 5. 1958.
30. Mlynková, Terézia: Vytváranie agresivity dieťaťa v podmienkach kolektívnej výchovy. 108s. D 1210. 21. 5. 1958.
31. Sintajová-Gažová: O psychologických zvláštnostiach pacientov kožnej kliniky. 100s. Zn. 2348 /číslo knižnice Psychologického ústavu FFUK/.

Vyhotovil Ján Ondrejka
11. 9. 1959.

Knižné prírastky zahraničnej literatúry

Knižnice Psychologického ústavu Filozofickej fakulty UK

/Číslo uvedené pred názvom diela je signatúrou knihy a možno pod ním žiadať knihu priamo, bez vyhľadávania v katalogu knižnice, napr. písomne./

- 2100 Holstein, E.: Grundriss der Arbeitsmedizin. Leipzig 1958, str. 470.
- 2115 Guilford, J. P.: Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York 1956, str. 565.
- 2116 Brown: Scientific Method in Psychology. New York 1955, str. 368.
- 2117 Krasnogorskij, N: Vysšaja nervnaja dejatel'nost' rebjonka. Leningrad 1958, str. 319.
- 2120 Voprosy: Voprosy psichologii truda. Trudy instituta psichologii. Moskva 1958, str. 294.
- 2129 Pavlovič, M.: Osnovi psichofiziologije i psichopatologije govora. Beograd 1956, str. 138.
- 2131 Neubert, Weise: Der sexuelle Problem in der Jugenderziehung. Rudolstadt 1955, str. 77.
- 2136 Zeitschrift....: Zeitschrift für Psychologie Band 161. Leipzig 1957, str. 316.
- 2137 Journal: Journall de Psychologie normale et patologique. Presses Universitaire France 1957, str. 496.

- 2143 Stonor, Ch.: Šerpy i snežnyj čeloviek. Moskva 1958, str. 236.
- 2146 Pavlov, T.: Osnovnoje v učenii I. P. Pavlova v svjete dialektičeskovo materializma. Moskva 1958, str. 348.
- 2147 Jakobson, P.: Psihologija čuvstv. Moskva 1958, str. 384.
- 2152 Voprosy ...: Voprosy fiziologii processov utomlenija i vostanovlenija. Kijev 1958, str. 242.
- 2155 Rybnikov-red.: Rol' vosproizvedenija v zapominanii. Moskva 1958, str. 104.
- 2156 Karn, Weitz: An Introduction to Psychology. New York 1955, str. 315.
- 2165 Mills, F.G.: Statističeskije metody. Moskva 1958, str. 798.
- 2166 Sokolov, E. N.: Vosprijatije i uslovnyj reflex. Moskva 1958, str. 331.
- 2183 Ajdukiewicz, K.: Abriss der Logik. Berlin 1958, str. 204.
- 2184 Kandel, I. L.: The New Era in Education. Cambridge 1955, str. 388.
- 2191 Traugott, N. N.: Očerki fiziologii vysšoj nervnoj dejatel'nosti čelovieka. Moskva 1957, str. 245.
- 2196a The British...: The British Journal of Educ. Psychology Vol. XXVIII. London 1958.
- 2197a The British...: The British Journal of Med. Psych. Vol. 31. London 1958.
- 2209 Smirnov, A.A. red.: Voprosy psihologii pamjati. Moskva 1958, str. 215.
- 2217 Berman, A. B.: Pismo levoj rukoj. Moskva 1958, str.
- 2234 Demidenko, A. I.: Kritika sovremennoj buržoaznoj sociologii. Moskva 1958, str. 70.
- 2256 Wiedza o pracy ludskiej. Warszawa 1959, str. 364.
- 2258 Contemporary Psychology Vol. III-1958.

- 2259 Journal of Experimental Psychology
Vol. 55-1958.
- 2260 Voprosy psichologii. Moskva 1958.
- 2261 Voprosy filosofii. Moskva 1958.
- 2262 Zeitschrift für Psychologie Band 162.
roč. 1958.
- 2276 Voprosy psichoterapii. Moskva 1958,
str. 335.
- 2284 Rapaport, D.: Diagnostic psychological testing Vol.2.
Chicago 1946, str. 516.
- 2300 Baley: Psychologia wychowawcza. Warszawa 1958.
- 2305 Journal of Genetic Psychology Vol. 74 -
1949.
- 2313 Žurnal vyššej nervnoj dejatel'nosti
Tom 8 - 1958.
- 2377 Schneider, E.: Psychodiagnostisches Praktikum. Bern
1952.
- 2390 Puni: Očerki psichologii sporta. Moskva 1959.
- 2393 Atarov: Voprosy polovovo vospitanija. Moskva 1959.
- 2092 Hollander, W.: Der Mensch über Vierzig. Berlin 1938,
str. 224.
- 2078 Buytendijk, F.J.: Wesen und Sinn des Spiels. Berlin 1933.
- 2069 Nowogrodzki, T.: Entwicklungspsychologie. Berlin 1955.
- 2067 Geratevol', S.: Psichologija čelovieka v samolote.
Moskva 1956, str. 356.
- 2059 Cole, L.: Psychology of Adolescence. New York 1956.
- 2013 Pawlow, I.P.: Sämtliche Werke I., II., III., IV., V.,
VI., Berlin 1953-1954.